gemeente Rheden

College van Gedeputeerde Staten
T.a.v. de collegeleden

Cc. Provinciale Staten

datum	zaaknummer	uw brief/kenmerk
4 april 2025	RHD-2025-005370	

behandeld door	doorkiesnummer	bijlage(n)
P. Hofman	(026) 49 76 911	1

onderwerp

Brief gezamenlijke Veluwezoom gemeenten

Namens vijf Gelderse gemeenten, Arnhem, Brummen, Rheden, Renkum en Rozendaal richten wij ons tot u. Deze vijf gemeenten vormen samen een aaneengesloten gebied langs de zuidelijke rand van het Natura 2000 gebied Veluwezoom. Zij delen landschappelijke, ecologische en ruimtelijke kenmerken én beleidsopgaven (zie bijlage).

Deze brief is een reactie op uw voorgenomen voorbereidingsbesluit en kan ook gezien worden als inbreng voor de reductiedoelstelling die uiteindelijk in de omgevingsverordening zal worden verwoord.

Op 2 april 2025 zijn wij door de Provincie Gelderland bestuurlijk geïnformeerd over het besluit van 4 maart 2025 om rondom de stikstofgevoelige habitats in de Natura 2000 gebieden een stikstofemissie-arme zone van 500 meter in te stellen. Wij juichen het toe dat de provincie hiermee een stap naar voren zet om uit de jarenlange impasse rondom de steeds verder achteruitgaande kwaliteit van onze natuurgebieden te komen.

In uw besluit geeft u aan dat alle sectoren moeten bijdragen aan de stikstofreductie binnen deze zone. U geeft in de bijlage van de statenbrief van 5 maart (Plan van aanpak/kaderstelling zonering stikstof) aan dat ruim 50% van de stikstofdepositie afkomstig is van de landbouw. Dit wordt onderschreven door meerdere studies, waaronder het RIVM en commissie Remkes. Het is evident dat gerichte reductie van stikstofemissie in de landbouwsector binnen deze zone het meeste effect heeft op natuurherstel. Dat betekent niet dat andere sectoren geen bijdrage hoeven te leveren - een integrale benadering blijft nodig. Maar het betekent wel dat doelmatige en effectieve maatregelen per sector moeten worden afgewogen op basis van hun werkelijke impact op de stikstofdepositie én op de impact op andere belangen en maatschappelijke taken die wij als gemeenten samen met u hebben te bedienen.

Uw besluit van 4 maart 2025 met het voornemen tot het instellen van een zone van 500 meter rondom stikstofgevoelige N2000 gebieden heeft, door de unieke ligging van onze gemeenten, grote impact op ons verzorgingsgebied. Dit bovenop alle eerdere gerechtelijke uitspraken rondom stikstof, waaronder de uitspraak van de Raad van State van 18 december 2024.

Vooruitlopend op de verdere uitwerking van de voorwaarden voor deze zonering vragen wij aandacht voor de mogelijke grote gevolgen die kunnen optreden voor voor ons en u belangrijke beleidsterreinen waar wij voor een groot deel al afspraken met u over hebben gemaakt.

Woningbouwopgave
Een eerste verkenning leert dat ca. 2.500 nieuw te bouwen woningen binnen onze gemeenten binnen de 500 m zone vallen. De stikstofzone conflicteert ook met lopende gebiedsprocessen op het gebied van woningbouw. Met u is een Woondeal gesloten over de woningbouw in onze gemeenten. Wij gaan er van uit dat deze afspraken en de daaruit voortkomende projecten onverkort blijven staan. Het opleggen van meer beperkingen dan er nu al gelden kan deze woningbouwproductie en planvorming onder druk zetten en onhaalbaar maken. Dat heeft naast volkshuisvestelijk gevolgen vaak ook financiële gevolgen voor gemeenten. Wij stellen voor de voorgenomen woningbouw binnen de voorgenomen zone van 500 meter onder de uitzonderingsclausule Groot Maatschappelijk Belang te laten vallen.

Voor de gemeente Arnhem is dat bijvoorbeeld Heijenoordseweg West waar 600 woningen worden gebouwd waarvan 60 procent sociale huurwoningen betreft. Hier heeft de gemeente Arnhem onlangs grond van een zorgpartij gekocht om deze ontwikkeling mogelijk te maken.
In het bijzonder willen wij hier ook graag de transformatie van sterk stikstof uitstotende industrie naar woningbouw in de situatie industrieterrein Haveland in Rheden benoemen.

Regionale Energiestrategieën (RES)
Met u zijn afspraken gemaakt in het kader van de RES. Beperkingen door de voorwaarden binnen de 500 m zone kunnen deze noodzakelijke en afgesproken ontwikkelingen onmogelijk of onhaalbaar maken. Voor de gemeente Renkum ligt er een zonnepark binnen de zonering. Die kan onder druk komen te staan. In gemeente Brummen heeft een ontwerpvergunning ter inzage gelegen en er zijn voor vergevorderde plannen voor een tweede zonnepark in de zone. En in Arnhem wil bijvoorbeeld Liander onderstation Kattenberg uitbreiden om het noordelijk deel van de stad van voldoende energie te kunnen (blijven) voorzien. De Kattenberg levert niet alleen energie voor Arnhem-Noord, maar ook voor grote delen van Rozendaal en Rheden.

Beheer en onderhoud
Grote delen van onze bestaande (woon)gebieden vallen binnen de 500 meter-zone. Binnen deze zone hebben wij als gemeenten de zorgplicht om te zorgen voor een veilige en gezonde leefomgeving. Wij gaan ervan uit dat uw besluit geen beperkingen met zich mee brengt voor o.a. het beheer en onderhoud en vervanging van of in de openbare ruimte (het betreft immers een mogelijke tijdelijke uitstoot). Wij stellen voor onverminderd met onze zorgplicht door te gaan. Wij vragen u om in de nadere uitwerking van deze zone dit ook expliciet op te nemen in het besluit, zodat hier niet onverhoopt misverstanden over ontstaan. Voor de gemeente Rheden en Rozendaal is ook de uitvoering van het Masterplan Veluwezoom punt van aandacht, gezien de eerder gemaakte afspraken hierover.

Overige ontwikkelingen en activiteiten binnen de 500 m zone
Naast bovengenoemde onderwerpen vragen wij ook aandacht voor activiteiten en evenementen die ook binnen deze zone vallen en al ingezette (gebieds-)ontwikkelingen buiten de zone die een samenhang hebben met ontwikkelingen binnen de 500 meter zone. Ook de impact voor sport- en maatschappelijke voorzieningen en recreatie willen wij graag bespreken.

Ook zijn er een aantal trajecten ingezet voor transformatie van de agrarische sector, die bijdragen aan het natuurherstel zoals het herstel van de beekdalen. Beekdalen lopen langs en soms door stedelijk gebied en maken hier verbinding met de parken en stadsbossen. Hiermee verbinden we mens, dier en leefomgeving op alle schaalniveaus. Kunt u aangeven of de gebiedsprocessen die reeds zijn opgestart voor het Renkumse en Heelsumse beek, Soerense beek en de zuidflank Veluwezoom met urgentie worden opgepakt en middelen hiervoor worden vrijgemaakt?

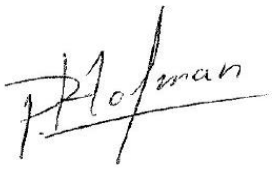
Maatschappelijke voorzieningen
In alle gemeenten liggen maatschappelijke voorzieningen in de 500 meter zone. Hierbij doelen wij op voorzieningen zoals een openbaar zwembad maar ook hockey-, voetbal-, tennis- en andere verenigingen. Deze voorzieningen staan veelal onder (financiële) druk maar zijn nog steeds van groot maatschappelijk belang. Wij vragen u oog te hebben voor deze voorzieningen bij verdere uitwerking van de zone.

Gesprek
Graag willen wij als gemeenten Arnhem, Brummen, Rheden, Renkum en Rozendaal op de kortst mogelijke termijn met u in gesprek gaan. Onderwerp van gesprek zijn naast mogelijke beantwoording van vragen, ook het delen van de verwachtingen van de provincie ten aanzien van de bijdrage van onze gemeente aan het verder invulling geven aan de realisatie van een stikstofemissie-arme zone van 500 meter.

Graag zien wij een reactie tegemoet op deze brief,

Met vriendelijke groet,

Namens de Colleges van B&W van de gemeenten Rheden, Brummen, Arnhem, Rozendaal en Renkum.

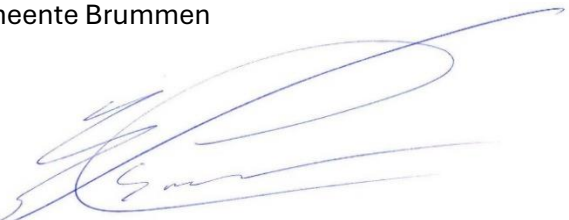
Paul Hofman
Gemeente Rheden

Pouwel Inberg
Gemeente Brummen

Cathelijne Bouwkamp
Gemeente Arnhem

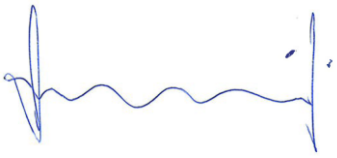
Paul Smeulders
Gemeente Arnhem

Joa Maouche
Gemeente Renkum

Daniëlle van Bentem
Gemeente Renkum

Arie Blokland
Gemeente Rozendaal

Bijlage: Gemeenschappelijke positie gemeenten Renkum, Arnhem, Rozendaal, Rheden en Brummen

Gezamenlijke positie en ruimtelijke kenmerken

De gemeenten Arnhem, Brummen, Rheden, Renkum en Rozendaal vormen een samenhangend gebied aan de zuidrand van de Veluwezoom, waar waardevolle natuur, bestaande stedelijke kernen en toekomstige ontwikkellocaties dicht op elkaar liggen. Deze unieke ligging brengt een gezamenlijke verantwoordelijkheid met zich mee om natuur te beschermen én tegelijkertijd maatschappelijke opgaven zoals woningbouw, infrastructuur, klimaatadaptatie en energietransitie te realiseren. De gemeenten werken al jaren intensief samen, zowel bestuurlijk als ambtelijk, binnen onder andere de Groene Metropoolregio, de RES-regio's Arnhem-Nijmegen en Stedendriehoek, en verschillende gebiedsontwikkelingen langs de Veluwezoom.

Relatie met woondeal en RES-afspraken

Alle vijf de gemeenten hebben zich gecommitteerd aan de woondealafspraken van de provincie Gelderland en het Rijk, met als doel om forse aantallen woningen te bouwen binnen bestaand stedelijk gebied. Daarnaast nemen deze gemeenten actief deel aan de Regionale Energiestrategieën waarin afspraken zijn gemaakt over duurzame opwekking van energie. Deze afspraken zijn bestuurlijk bekrachtigd en mede gefinancierd door provincie en Rijk. Zij vormen een integraal onderdeel van het provinciaal ruimtelijk beleid.

Spanningsveld met de voorgestelde 500 meter-zone

De invoering van een generieke stikstofemissie-arme zone van 500 meter rondom Natura 2000-gebieden raakt deze gemeenten onevenredig hard. Door hun ligging aan de Veluwezoom komen niet alleen toekomstige ontwikkellocaties maar ook bestaande woongebieden, voorzieningen en infrastructuur binnen deze zone te liggen. Er ontstaat hierdoor een reëel risico dat eerder gemaakte afspraken over woningbouw, klimaatadaptatie, mobiliteit en energietransitie in het gedrang komen. Juist projecten die bijdragen aan een integrale gebiedsontwikkeling – zoals het combineren van natuurherstel met woningbouw of duurzame mobiliteit – dreigen te stagneren.

Oproep aan de provincie

De betrokken gemeenten doen dan ook een dringende oproep aan de provincie om deze spanningen te onderkennen en gezamenlijk te werken aan maatwerkoplossingen. Zij vragen om een gebiedsgerichte benadering waarin ruimte blijft voor integrale ontwikkeling én waarin reeds gemaakte afspraken leidend blijven. Bestuurlijke continuïteit en vertrouwen zijn hierbij essentieel om samen de stap naar duurzame en toekomstbestendige ontwikkeling te zetten.

Wij verzoeken de provincie om zo snel mogelijk duidelijkheid te geven over de doelen en uitgangsposities. Deze zijn fundamenteel voor ons om strategie te bepalen en de kunnen anticiperen op deze doelstelling. Kan de provincie al inzicht verschaffen op de volgende vragen:

- Wat wordt de referentiesituatie van de reductie doelstelling van 60% tot 70%?
- Hoe wordt concreet omgegaan met maatregelen die al genomen zijn (ten opzichte de referentie), landelijk, lokaal en individueel?
    - Een mogelijk voorbeeld hierbij is de sluiting van papierfabriek Stora Enso.
    - Plannen en voornemen die juist depositie veroorzaken zoals nieuwe oefenterreinen van defensie
- Hoe wordt de doelstelling verdeeld over verschillende sectoren?
- Heeft de provincie al een strategie bepaald voor het opstarten van de vergunningverlening en het verdelen van capaciteit? Is hierbij ook oog voor het belang van de leefbaarheid van kleinere kernen en gemeenten?